

مقایسه شادکامی و توانمندی های منش بر اساس جنسیت و نگرش به نقش جنسیتی
The Comparison of Happiness and Character Strengths in Base of Gender and Gender
Role Attitude

Samaneh Jahanbakhsh

Ph.D Student of Psychology, Department of Psychology, Saveh Branch, Islamic Azad University, Saveh, Iran.

Dr. Adis Kraskian Mujembari *

Assistant Professor, Department Of Psychology Faculty Of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

adis.kraskian@kia.ac.ir

Dr. Farhad Jomehri

Assistant Professor, Faculty of Psychology and Education, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

سمانه جهانبخش

دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران.

دکتر آدیس کراسکیان موجمباری (نویسنده مسئول)

استادیار گروه روانشناسی، دانشکده روان شناسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

دکتر فرهاد جمهری

استادیار گروه روانشناسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

Abstract

The present study was conducted to determine the comparison of happiness and character strengths based on gender and gender role attitudes. This research was descriptive and comparative. The statistical population of all students of Tehran city was considered in 2021. The sample size in this study was 600 people (296 women) and (304 men). Sampling was done by cluster random method. Data collection using the Oxford Happiness Questionnaire (OHQ; Argyle, 1989), The Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS; Peterson and Seligman, 2004), and Attitude Toward Gender Role Questionnaire (ATGRQ; Kiani et al., 1387) was done. Data analysis was done using multivariate analysis of variance. The findings showed that there was no significant difference between gender and happiness, as well as between gender and happiness subscales ($P < 0.05$); Also, the results showed that there was no significant difference between gender and the total score of character strengths and character virtues ($P < 0.05$). Other results showed that there was a significant difference between gender attitudes (traditional/egalitarian) and happiness score ($P < 0.05$); In fact, the happiness score of traditional people was significantly higher than egalitarian people. However, there was no significant difference between the two gender attitudes (traditional/ egalitarian) in the field of character strengths and character virtues ($P < 0.05$). Therefore, we can conclude that gender does not affect happiness and character strengths; But the traditional gender attitude can lead to more happiness.

Keywords: Character Strengths, Gender Attitude, Happiness, Gender.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین مقایسه شادکامی و توانمندی های منش بر اساس جنسیت و نگرش به نقش جنسیتی انجام شد. این پژوهش توصیفی و از نوع علی مقایسه ای بود. جامعه آماری کل دانشجویان شهر تهران در نظر گرفته شد در سال ۱۴۰۱ بودند. حجم نمونه در این مطالعه ۶۰۰ نفر (۲۹۶ زن) و (۳۰۴ مرد) در نظر گرفته شد. نمونه گیری به روش تصادفی خوشه ای انجام شد. جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه شادکامی آکسفورد (OHQ; ارگایل، ۱۹۸۹)، پرسشنامه ارزش های فعال در عمل (VIA-IS; پترسون و سلیمان، ۲۰۰۴) و پرسشنامه نگرش به نقش جنسیتی (ATGRQ; کیانی و همکاران، ۱۳۸۷) انجام شد. تحلیل داده ها با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیره انجام شد. یافته ها نشان داد بین جنسیت و شادکامی و همچنین بین جنسیت و زیرمقیاس هاس شادکامی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0.05$); همچنین نتایج نشان داد که بین جنسیت و نمره کل توانمندی های منش و فضیلت های منش تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0.05$). نتایج دیگر نشان داد که بین نگرش های جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) و نمره شادکامی تفاوت معنادار وجود داشت ($P < 0.05$); در واقع نمره شادکامی افراد سنتی به طور معنادار بیشتر از افراد برابرخواه بود. اما در زمینه توانمندی های منش و فضیلت های منش تفاوت معناداری بین دو نگرش جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) وجود نداشت ($P > 0.05$). بنابراین می توان نتیجه گرفت که جنسیت تاثیری بر شادکامی و توانمندی های منش ندارد؛ اما نگرش جنسیتی سنتی می توان موجب شادکامی بیشتر شود.

واژه های کلیدی: توانمندی های منش، نگرش جنسیتی، شادکامی، جنسیت.

مقدمه

یکی از اساسی ترین تغییرات اجتماعی در کشورهای صنعتی از اواسط قرن بیستم، تغییر به سمت برابری جنسیتی بیشتر در نگرش در مورد نقش زنان و مردان در جامعه و خانواده بوده است (آمانسیو و سانتوس^۱، ۲۰۲۱). جنسیت یک ساختار اجتماعی است که در رابطه با قراردادهای، نقش ها و رفتارهای فرهنگی و همچنین روابط بین زنان و مردان و پسران و دختران منعکس می شود (دلگادو-هرا^۲ و همکاران، ۲۰۲۴؛ جاهن^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). در سراسر اروپا و ایالات متحده، کشورها از نظر میزان پذیرش برابری جنسیتی از نظر اجتماعی بسیار متفاوت هستند (هنتشل^۴ و همکاران، ۲۰۱۹). نگرش های نقش جنسیتی منعکس کننده آن چیزی است که یک فرد یا یک جامعه به طور کلی آن را رفتار مناسب، مورد انتظار و ترجیحی تصور می کند، در حالی که رفتار جنسیتی همان چیزی است که مردم در واقع انجام می دهند (لاپگارد^۵ و همکاران، ۲۰۲۱). نقش های جنسیتی هنجارهای رفتاری هستند که برای زنان و مردان به عنوان مثال در حوزه های خانواده، نیروی کار یا آموزش اعمال می شود (گمپرس^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). کلیشه های نقش جنسیتی فرهنگی، هنجارها و انتظارات را از کارهایی که مردان و زنان باید انجام دهند یا نباید انجام دهند شکل می دهند و رفتار، انگیزه ها، دیدگاه ها و آرزوهای افراد را محدود می کنند (کرافت^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). فرض بر این است که هنجارهای مربوط به نقش های جنسیتی به طور اجتماعی از طریق اجتماعی شدن و آموزش دختران و پسران در دوران اولیه کودکی اکتساب می شوند (هیز^۸ و همکاران، ۲۰۱۹).

بررسی مطالعات پیشین دلالت بر اهمیت نقش جنسیت در میزان شادکامی افراد می باشد؛ به طور نمونه بررسی مطالعه کاظمی مجد و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که جنسیت بر روی شادکامی مؤثر است. همچنین نتایج پژوهش کیانی و مظاهری (۱۳۹۷) نشان داد در احساس شادکامی دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. در بررسی قاسمی نیایی و کریمی (۱۳۹۸) نیز نشان داده شد که سطح شادکامی زنان پایین تر از مردان است. نتایج پژوهش براکاس^۹ و همکاران (۲۰۲۳) نیز نشان داد زنان شادکامی و رضایت بیشتر از زندگی خود را از طریق تجربیات معنادار به دست می آورند در حالی که مردان شادکامی و رضایت بیشتر از زندگی خود را از طریق تجربیات لذت بخش به دست می آورند. همچنین در پژوهش سالورا^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۰) نتایج نشان داد که بین شادکامی و جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد. در بررسی تفاوت های جنسیتی با شادکامی پژوهشگران دیگری نیز به این نتیجه رسیدند که بین زنان و مردان در شادکامی تفاوت وجود دارد (کامو و هوری^{۱۱}، ۲۰۲۴؛ سانین پوسادا^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۸). در پژوهش دیگری از دلاور و شکوهی امیرآبادی نشان داده شد که بین جنسیت با شادکامی ارتباط معناداری وجود ندارد و تنها مؤلفه انرژی مثبت در دختران بیشتر از پسران بوده است (دلاور و شکوهی امیرآبادی، ۱۳۹۹). یافته های سایر پژوهش ها نیز نشان داده است که بین جنسیت و شادکامی ارتباط معناداری وجود ندارد (گل محمدی و همکاران، ۱۴۰۱؛ دیویس^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۱؛ سفارینا و نسوتیان^{۱۴}، ۲۰۲۰؛ سار^{۱۵} و همکاران، ۲۰۱۹).

شادکامی یکی از اهداف نهایی زندگی افراد محسوب می شود (چاکرابورتی و همکاران^{۱۶}، ۲۰۱۹). مفهوم "شادکامی" به طریق مختلف به کار می رود که در یک معنای گسترده می توان به عنوان یک اصطلاح سایه بان برای همه چیزهای خوب دانست. به این معنا، اغلب به جای «بهبودی»^{۱۷} نیز به کار می رود و به رفاه فردی و اجتماعی دلالت می کند (وینهون^{۱۸}، ۲۰۲۲؛ احمدی و همکاران، ۱۳۹۴). این کلمه همچنین در معنای خاص تر «لذت ذهنی از زندگی»^{۱۹} به کار می رود (وینهون، ۲۰۲۲). پژوهش های پیشین نیز بیانگر این بوده اند افزایش

1 Amâncio & Santos

2 Delgado-Herrera

3 Jaehn

4 Hentschel

5 Lappégård

6 Gompers

7 Croft

8 Heise

9 Brakus

10 Salavera

11 Kamo & Hori

12 Sanín Posada

13 Davis

14 Safarina & Nasution

15 Sar

16 Chakraborty

17 Well-being

18 Veenhoven

19 Mental enjoyment of life

بهزیستی ذهنی و شاد شدن موجب سلامت جسمانی افراد می‌شود (کوشلوف^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). در بررسی پیشینه پژوهش، علاوه بر جنسیت، نگرش به نقش جنسیتی نیز می‌تواند با پیامدهای متفاوت روانشناختی همراه باشد؛ به طوری که سلیگمن^۲ (۲۰۱۱) بیان می‌کند که احساسات مثبت منابع فکری، فیزیکی و اجتماعی را گسترش می‌دهند؛ در عین حال شادی می‌تواند متأثر از تعامل اجتماعی با محیط باشد (سفارنیا و نسوتیان، ۲۰۲۰). همچنین مطالعات نشان داده است که شادکامی در جوامع سنتی می‌تواند متأثر از عوامل معنوی (کو و سالانوا، ۲۰۱۸^۳؛ حاجلو، ۱۳۹۴؛ کاظمی مجد و همکاران، ۱۳۹۹؛ سلطانی بهرام و قاسم‌زاده، ۱۴۰۰) و وضعیت تأهل افراد باشد (کامو و هوری، ۲۰۲۴). نتایج بررسی کاظمی مجد و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد بهزیستی معنوی با میزان شادکامی دانشجویان ارتباط دارد و میزان شادکامی دانشجویان بومی از دانشجویان غیر بومی بیشتر بود. دیویس^۴ و همکاران (۲۰۲۱) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که شادکامی تحت تأثیر کلیشه‌های جنسیتی قرار می‌گیرد. به طور نمونه کیانی و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه خود نشان دادند که بین نگرش نقش جنسیتی برابری‌خواه و رضایت از زندگی ارتباط مثبت وجود دارد. در پژوهش دیگری از شهبازی و همکاران (۱۳۹۹) نتایج نشان داد که بین نابرابری جنسیتی و شادکامی رابطه معناداری وجود ندارد. در نتایج پژوهش اولسون و مارتینی^۵ (۲۰۱۸) نیز نشان داده شد مردان و زنان در نقش‌های جنسیتی، خواسته‌ها و رفتارهای اجتماعی برابری دارند. در حالی که پژوهش‌های دیگری نیز بیان داشته‌اند که شادی می‌تواند متأثر از فرهنگ‌های مختلف باشد (تمیر^۶ و همکاران، ۲۰۱۷).

یکی از موضوعات مهم در روانشناسی مثبت، توجه به توانمندی‌های منش می‌باشد (ماه آور و همکاران، ۱۳۹۸)، توانمندی‌های منش عبارتند از نقاط قوت توانمندی‌های شخصیتی هستند که ارزش مثبت دارند و انتظار می‌رود به زندگی خوب کمک کند (پترسون^۷ و سلیگمن، ۲۰۰۴؛ وانگر^۸ و همکاران، ۲۰۲۰). طبقه‌بندی نقاط قوت و فضائل شخصیت بر اساس بررسی گسترده متون مذهبی و فلسفی توسط پترسون و سلیگمن (۲۰۰۴) پیشنهاد گردید که شامل شش فضیلت^۹: خرد^{۱۰}، شجاعت^{۱۱}، انسانیت^{۱۲}، عدالت^{۱۳}، اعتدال^{۱۴} و تعالی^{۱۵} است (مارتینز-مارتی و روچ^{۱۶}، ۲۰۱۴). فضیلت خرد شامل نقاط قوت شناختی است که مستلزم کسب و استفاده از دانش است. فضیلت شجاعت حاوی نقاط قوت عاطفی است که شامل اعمال اراده برای دستیابی به اهداف در مواجهه با مخالفت‌های بیرونی یا درونی است. فضیلت انسانیت شامل نقاط قوت بین فردی است که شامل مراقبت و دوستی با دیگران است. فضیلت عدالت شامل نقاط قوت مدنی است که زمینه‌ساز زندگی سالم جامعه است. فضیلت اعتدال حاوی نقاط قوتی است که از افراط و تفریط محافظت می‌کند و در نهایت، فضیلت تعالی شامل نقاط قوتی است که پیوندهایی را با جهان بزرگ‌تر ایجاد کرده و معنا می‌بخشد (مارتینز-مارتی و روچ، ۲۰۱۷). توانمندی‌های شخصیتی با توجه به متغیرهای جمعیت‌شناختی نیز می‌تواند متفاوت باشد به طوری که در پژوهش‌های پیشین عوامل فردی از قبیل جنسیت، سن، سطح تحصیلات و وضعیت اقتصادی، تجربه‌های هیجانی، جهت‌گیری هدف، چالش‌های اجتماعی و هویتی بر روی توانمندی‌های شخصیتی متأثر بوده است (امزالق و مصری هرزالله^{۱۷}، ۲۰۲۲). بررسی مطالعات دلالت بر این دارد که صفات مثبت توانمندی‌های منش متأثر از ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی هستند (قاسمی و قیصریه نجف آبادی، ۱۳۹۳؛ خسروجردی و همکاران، ۱۳۹۸). مطالعات پیشین نیز نشان می‌دهد که توانمندی‌های منش می‌تواند تحت تأثیر جنسیت باشد؛ به طور نمونه در پژوهش ماه‌آور و همکاران (۱۳۹۸) نشان داده شد در توانمندی‌های شخصیتی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد و زنان میانگین نمرات بالاتری داشتند. زنان به‌طور کلی در همه گروه‌های سنی نمرات بالاتری نسبت به مردان در توانمندی‌های شخصیتی کسب کردند. همچنین نتایج پژوهش حسین (۲۰۲۲) نشان داد که زنان به طور قابل توجهی دارای سطوح بالاتری از خرد، عدالت، کنجکاوی، عشق به یادگیری، هوش اجتماعی، رهبری و

1 Kushlev

2 Seligman

3 Coe & Salanova

4 Davis

5 Olsson & Martiny

6 Tamir

7 Peterson

8 Wagner

9 Virtue

10 wisdom

11 courage

12 humanity

13 justice

14 moderation

15 excellence

16 Martínez-Martí & Ruch

17 Amzaleg & Masry-Herzallah

The Comparison of Happiness and Character Strengths in Base of Gender and Gender Role Attitude

قدردانی از زیبایی و تعالی بودند. زنان در مقایسه با مردان سطوح بسیار بالاتری را در انواع نقاط قوت شخصیت نشان دادند و به طور کلی زنان با فضیلت تر از مردان بودند. در پژوهش بران^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نیز نشان داده شد که دختران در تمام توانمندی های منش نمره بالاتری از پسران نوجوان داشتند. نتایج پژوهش های دیگر نیز حاکی از آن بود که بین زنان و مردان در توانمندی های منش تفاوت هایی وجود دارد (هاینتز و همکاران^۲، ۲۰۱۷). نگرش به نقش جنسیتی می تواند بر نگرش، هیجان ها و رفتارهای فرد تاثیر بگذارد (زل^۳ و همکاران، ۲۰۱۵)؛ به طوری که پژوهش های پیشین نشان داده اند که الگوهای متقابل فرهنگی، ارزش های قابل اندازه گیری تفاوت های جنسیتی مانند صفات شخصیتی را تأیید نمی کند (اشمیت^۴ و همکاران، ۲۰۱۷؛ فلاحی، ۱۳۹۵).

در مجموع می توان گفت که تفاوت های جنسیتی متأثر از تعاملات بیولوژیکی و محیطی می تواند زنان و مردان را مستعد انجام نقش های خاصی گرداند که همین امر سبب می شود در میزان توانمندی های منش و شادکامی آنان تفاوت هایی وجود داشته باشد. همانطور انتظار می رود که نوع نگرش به جنسیت می تواند بر میزان توانمندی های منش تاثیر بگذارد؛ چرا که توانمندی های منش ترکیبی از شناخت، هیجان ها و رفتارهایی است که فرد در مسیر زندگی و در تعامل در دنیای انسانی کسب کرده است (اشمیت و همکاران، ۲۰۱۷). با توجه به اهمیت نقش شادکامی و توانمندی های منش در افراد و همچنین از آنجایی که مطالعه ای در داخل ایران یافت نشد که به مقایسه توانمندی های منش بر اساس نگرش های جنسیتی پرداخته باشد و عمده مطالعات به مقایسه جنسیت و توانمندی های منش پرداخته اند؛ لذا هدف پژوهش حاضر مقایسه شادکامی و توانمندی های منش بر اساس جنسیت و نگرش به نقش جنسیتی بود.

روش

این پژوهش توصیفی و از نوع علی مقایسه ای بود. جامعه آماری کل دانشجویان شهر تهران در نظر گرفته شد (جامعه آماری=۱,۴۶۴,۷۸۳). نمونه گیری به شیوه تصادفی تصادفی خوشه ای در سال ۱۴۰۱ به صورت حضوری انجام شد. حجم نمونه در این مطالعه ۶۰۰ نفر (۲۹۶ زن) و (۳۰۴ مرد) در نظر گرفته شد. از بین دانشگاه های شهر تهران، پنج دانشگاه انتخاب شدند و به روش نمونه گیری در دسترس، نمونه مورد نظر از آن ها جمع آوری شد. رضایت و علاقه جهت شرکت در پژوهش، عدم مصرف داروهای روان پزشکی و سابقه بستری در بیمارستان اعصاب و روان و همچنین عدم سابقه ترک تحصیل در طول دوران تحصیلی از معیارهای ورود به پژوهش بود؛ عدم تکمیل پرسشنامه ها به عنوان معیار خروج لحاظ شد. پس از انتخاب دانشگاه ها، پژوهشگر در یک دروه ۳ ماهه به آن ها مراجعه کرد و تا تکمیل نمونه مورد نظر فرایند نمونه گیری انجام شد. ملاحظات اخلاقی در این پژوهش کاملاً رعایت شد به گونه ای که به شرکت کنندگان در زمینه محرمانه ماندن و استفاده صرفاً پژوهشی اطلاعات، اطمینان خاطر داده شد و آن ها با رضایت کامل و در شرایطی بدون تنیدگی و مساعد پرسشنامه ها را تکمیل کردند. تحلیل داده ها با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیره در نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه شادکامی آکسفورد (OHQ): این آزمون در سال ۱۹۸۹ توسط ارگایل^۵ و بر اساس پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۷۶) به منظور سنجش میزان شادکامی فردی ساخته شده است. این آزمون دارای ۲۹ عبارت چهار گزینه ای است. نمره گذاری گزینه های از گزینه الف نمره صفر تا گزینه د نمره ۳ است. بدین ترتیب بالاترین نمره ای که آزمودنی می تواند در این مقیاس کسب کند، ۸۷ است که بیانگر بالاترین حد شادکامی بوده و کمترین نمره این مقیاس ۰ است که موید ناراضی بودن آزمودنی از زندگی و افسردگی فرد است. روایی این پرسشنامه به روش واگرا با پرسشنامه افسردگی بک ۰/۶۹- گزارش شده است؛ همچنین پایایی به روش همسانی درونی ۰/۷۸ آلفای کرونباخ گزارش شده است (آرگیل، ۱۹۸۹). در نمونه ایرانی علی پور و آگاه هریس (۱۳۸۶) روایی به روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی کردند، نتایج نشان داد این پرسشنامه ۵ عامل رضایت از زندگی، حرمت خود، بهزیستی فاعلی، رضایت خاطر و خلق مثبت بودند که ۰/۶۸ واریانس را تبیین کردند؛ همچنین آلفای کرونباخ برای کل فهرست برابر با ۰/۹۱ بود. در پژوهش حاضر همسانی درونی ۰/۷۷ آلفای کرونباخ محاسبه شد.

1 Bruna et al

2 Heintz et al

3 Zell et al

4 Schmitt et al

5 Oxford Happiness Questionnaire (OHQ)

6 Argyle

پرسشنامه ارزش های فعال در عمل (VIA-IS)^۱: این پرسشنامه فرم کوتاه آزمون ارزش های فعال در عمل پترسون و سلیگمن^۲ (۲۰۰۴) است که به منظور سنجش توانمندی های (نقاط قوت) شخصیت افراد ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۲۴ عبارت است و مانند پرسشنامه اصلی شش فضیلت جهانی: خرد، انسانیت، شجاعت، عدالت، میانه روی و تعالی را و ۲۴ توانمندی شخصیتی یعنی کنجکاوی، علاقه به یادگیری، روشن فکری، خلاقیت، هوش اجتماعی، روشن بینی، شهامت، پشتکار، اصالت، مهربانی، عشق، تبعیت، بی طرفی، رهبری، خودتنظیمی، احتیاط، تحسین زیبایی، قدردانی، امید، معنویت، فروتنی، شوخ طبعی، زنده دلی و بخشش را مورد ارزیابی قرار می دهد. در این پرسشنامه یک عبارت به هر توانمندی اختصاص دارد. این پرسشنامه یک ابزار خودسنجی است و آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از هرگز/به ندرت (۱) تا همیشه (۵)، میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را مشخص سازد. حداقل نمره در این پرسشنامه ۲۴ و حداکثر ۱۲۰ است و نمرات بیشتر نشان دهنده توانمندی های بیشتر در شخصیت است (پترسون و سلیگمن، ۲۰۰۴). روایی همزمان این پرسشنامه با نسخه فرم بلند ۰/۷۸ و همسانی درونی ۰/۷۹ آلفای کرونباخ گزارش شده است (پترسون و سلیگمن، ۲۰۰۴). در نمونه ایرانی روایی همگرای این پرسشنامه با پرسشنامه اشتیاق تحصیلی ۰/۵۷- و همسانی درونی ۰/۸۰ آلفای کرونباخ گزارش شد (طاهری و همکاران، ۱۳۹۹). در پژوهش حاضر همسانی درونی ۰/۸۲ آلفای کرونباخ محاسبه شد.

پرسشنامه نگرش به نقش جنسیتی (ATGRQ)^۳: این پرسشنامه توسط کیانی و همکاران (۱۳۹۰) برای ارزیابی نگرش افراد به نقش جنسیتی تهیه شده است. این پرسشنامه از ۴۵ عبارت تشکیل شده است که از یک طیف پاسخ ۵ گزینه ای از " کاملاً موافقم " تا " کاملاً مخالفم " درجه بندی شده است. این پرسشنامه دارای یک نمره کلی نگرش به نقش جنسیتی و دو نمره فرعی پذیرش ویژگی های کلیشه ای جنسیتی (سنتی) و برابر خواهی جنسیتی است. نمره پذیرش کلیشه ای جنسیتی، نمره عبارت های یک تا نه را شامل می شود که به صورت معکوس امتیازدهی می شود. نمره برابری خواهی جنسیتی، نمره گویه های هشت و ده تا چهل و پنج را شامل می شود. نمرات بالا در زیر مقیاس پذیرش ویژگی های کلیشه ای جنسیتی به معنی پذیرش بیشتر این ویژگی ها برای دو جنس مخالف است. نمره بالا در زیر مقیاس برابری خواهی جنسیتی به معنی برابری خواهی بیشتر است. همسانی درونی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که این ضریب برای پذیرش ویژگی های کلیشه ای جنسیتی ۰/۷۴، برابر خواهی جنسیتی ۰/۸۸ و نگرش کلی به نقش جنسیتی ۰/۸۱ به دست آمد و پایایی بازآزمایی آن به فاصله دو هفته به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۴ و ۰/۷۷ به دست آمد؛ همچنین روایی به روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی شد که در مجموع دو عامل شناسایی شدند که ۰/۵۹ واریانس را تبیین کردند (کیانی و همکاران، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر همسانی درونی ۰/۷۳ آلفای کرونباخ محاسبه شد.

یافته ها

در این مطالعه ۶۰۰ دانشجوی شامل ۳۰۴ مرد و ۲۹۶ زن مشارکت داشتند، که از نظر پراکندگی سنی با یکدیگر همتا بودند ($P=0/066$). در مردان، ۲۳۴ نفر (۷۶/۹۷ درصد) در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی و ۷۰ نفر (۲۳/۰۳ درصد) در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری بودند؛ در گروه زنان ۲۱۸ نفر (۷۳/۶۵ درصد) در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی و ۷۸ نفر (۲۶/۳۵ درصد) در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری بودند؛ که از نظر پراکندگی تفاوت معناداری بین دو گروه وجود نداشت ($\chi^2=7/372$, $P=0/061$). در مردان ۲۲۷ نفر (۷۴/۶۷ درصد) و در زنان ۲۱۲ نفر (۷۱/۶۲ درصد) بیشترین فراوانی از رشته های فنی و مهندسی و بودند و سپس رشته های علوم انسانی، علوم پایه و سایر رشته ها در رتبه های بعدی قرار داشتند، بین دو گروه تفاوت معناداری وجود نداشت ($\chi^2=3/849$, $P=0/212$). در مجموع نتایج آزمون خی دو نشان داد که جنسیت با پراکندگی سنی، مقطع تحصیلی و رشته تحصیلی تفاوت معنادار نداشت ($P<0/05$). شاخص های توصیفی گرایش مرکزی، پراکندگی و توزیع نمرات توانمندی های منش، شادکامی، نگرش به نقش جنسیتی و خرده مقیاس های آنها، پس از بررسی وجود داده های پرت تک متغیری و چندمتغیری و پس از حذف ۷ مورد دارای نمرات پرت چندمتغیره برای ۵۹۳ نفر محاسبه و در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: شاخص های توصیفی نمرات توانمندی های منش، شادکامی، نگرش به نقش جنسیتی و خرده مقیاس های آن ها

متغیرهای وابسته	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی		کشیدگی	
					آماره	C.R.	آماره	C.R.
توانمندی های منش	۱/۹۶	۴/۷۵	۳/۴۹	۰/۴۹۷	-۰/۴۱۱	-۴/۰۹۶	۰/۳۲۵	۱/۶۲۳

1 The Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS)

2 Peterson and Seligman

3 Attitude Toward Gender Role Questionnaire (ATGRQ)

The Comparison of Happiness and Character Strengths in Base of Gender and Gender Role Attitude

خرد	۱	۵	۳/۵۰	۰/۶۹۴	۰/۴۰۷	۰/۴۰۵۹	۰/۱۴۳	۰/۷۱۳
شجاعت	۱/۲۵	۵	۳/۴۴	۰/۶۹۵	۰/۲۳۷	۰/۳۶۶	۰/۳۶۶	۰/۸۲۹
انسانیت	۱/۳۳	۵	۳/۵۷	۰/۸۲۳	۰/۳۷۹	۰/۷۸۰	۰/۴۲۳	۰/۱۱۲
عدالت	۱/۳۳	۵	۳/۷۹	۰/۷۵۲	۰/۶۳۶	۰/۳۴۳	۰/۲۲۷	۱/۱۳۵
میانروی	۱/۲۵	۵	۳/۳۲	۰/۶۷۵	۰/۱۱۷	۰/۱۶۹	۰/۱۰۴	۰/۵۱۸
تعالی	۱/۴۰	۵	۳/۴۲	۰/۶۸۰	۰/۳۲۴	۰/۳۳۰	۰/۱۵۰	۰/۷۴۸
شادکامی	۲	۸۷	۴۹/۵۱	۱۴/۷۴۵	۰/۲۳۴	۰/۳۳۷	۰/۰۴۶	۰/۲۳۱
رضایت از زندگی	۰	۲۴	۱۴/۶۳	۵/۱۶۸	۰/۴۴۶	۰/۴۴۳	۰/۲۳۶	۰/۱۷۹
حرمت خود	۱	۲۷	۱۴/۸۵	۴/۸۶۷	۰/۱۱۵	۰/۱۴۳	۰/۲۹۳	۰/۴۶۱
بهزیستی فاعلی	۰	۱۵	۶/۶۶	۳/۱۰۱	۰/۰۵۱	۰/۵۰۵	۰/۳۹۹	۰/۹۹۴
رضایت خاطر	۰	۱۵	۹/۷۰	۲/۷۴۲	۰/۳۹۳	۰/۹۱۷	۰/۲۲۴	۱/۱۱۸
خلق مثبت	۰	۹	۵/۶۷	۱/۸۵۲	۰/۴۳۸	۰/۳۶۵	۰/۱۰۸	۰/۵۳۹
نقش جنسیتی	۱۰۵	۲۰۳	۱۵۶/۳۲	۱۹/۴۸۱	۰/۱۶۱	۱/۶۰۵	۰/۷۵۵	۰/۷۷۰
پذیرش ویژگی‌های کلیشه‌ای	۸	۳۹	۲۴/۲۳	۵/۱۴۲	۰/۱۵۷	۰/۵۷۰	۰/۲۳۴	۱/۱۶۷
برابری جنسیتی	۷۶	۱۷۹	۱۳۲/۰۹	۲۲/۳۹۱	۰/۲۲۵	۲/۲۳۹	۰/۷۶۷	۰/۸۲۷

در جدول ۱ جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها شاخص‌های کجی و کشیدگی ارائه شده است، نتایج نشان داد که همه این شاخص‌ها با کنترل جنسیت در دامنه ۲ الی ۲- قرار دارند؛ در واقع نتایج دلالت بر این دارد که این متغیرها با کنترل جنسیت، دارای توزیع نرمال می‌باشند و می‌توان جهت مقایسه استنباطی از آزمون‌های پارامتری استفاده کرد، بر این اساس جهت مقایسه نمرات توانمندی-های منش، شادکامی و نگرش به نقش جنسیتی بر اساس جنسیت از تحلیل واریانس و آزمون t مستقل استفاده شد. در جدول ۲ نتایج ارائه شده است.

جدول ۲: مقایسه شادکامی، توانمندی‌های منش و نگرش به نقش جنسیتی بر اساس جنسیت

متغیرهای وابسته	مرد		زن		F*/t**/χ²***	P	η²
	SD	M	SD	M			
رضایت از زندگی	۵/۱۴	۱۴/۳۵	۵/۱۹	۱۴/۹۲	۰/۱۷۵	۰/۸۲۰	۰/۰۰۳
حرمت خود	۴/۷۵	۱۴/۸۵	۴/۹۹	۱۴/۸۵	۰/۹۹۶	۰/۸۳۲	۰/۰۰۱
بهزیستی فاعلی	۲/۹۳	۶/۵۲	۳/۲۷	۶/۸۱	۰/۲۶۱	۰/۸۳۴	۰/۰۰۲
رضایت خاطر	۲/۷۵	۹/۶۰	۲/۷۳	۹/۸۱	۰/۳۶۷	۰/۸۷۷	۰/۰۰۱
خلق مثبت	۱/۸۷	۵/۶۰	۱/۸۴	۵/۷۳	۰/۳۸۸	۰/۸۴۳	۰/۰۰۱
نمره کلی شادکامی	۱۴/۱۵	۴۸/۹۱	۱۵/۳۳	۵۰/۳۱	۰/۱۰۰	۰/۳۱۳	---
خرد	۰/۷۰	۳/۴۵	۰/۶۹	۳/۵۵	۰/۳۷۵	۰/۷۶۹	۰/۰۰۴
شجاعت	۰/۷۰	۳/۴۳	۰/۷۰	۳/۴۵	۰/۴۹۴	۰/۸۴۳	۰/۰۰۱
انسانیت	۰/۸۶	۳/۵۱	۰/۷۸	۳/۶۲	۰/۵۲۷	۰/۷۴۹	۰/۰۰۶
عدالت	۰/۷۴	۳/۶۹	۰/۷۶	۰/۹۰	۰/۱۰۵۳	۰/۴۲۰	۰/۰۱۸
میانروی	۰/۶۶	۳/۳۱	۰/۶۹	۳/۳۳	۰/۱۰۰	۰/۶۵۰	۰/۰۰۱
عدالت	۰/۶۷	۳/۴۱	۰/۶۹	۳/۴۴	۰/۳۴۰	۰/۶۶۰	۰/۰۰۱
نمره کلی توانمندی‌های منش	۰/۴۷۲	۳/۴۵	۰/۵۱۹	۳/۵۳	۰/۱۷۹۶	(۰/۰۷۳)	---
سنتی	۵۵	۹۹	۵۱/۱	۹۰	۰/۵۳۳	(۰/۴۶۵)	---
برابر خواه	۴۵	۸۱	۴۸/۹	۸۶			

نتایج جدول ۲ بین جنسیت و شادکامی و همچنین بین جنسیت و زیرمقیاس‌های شادکامی تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > ۰/۰۵$)؛ به عبارت دیگر زنان و مردان در میزان شادکامی چه در نمره کل و چه در زیرمقیاس‌های آن وضعیت مشابه‌ای دارند. همچنین نتایج نشان

داد که بین جنسیت و نمره کل توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$). همچنین نتایج نشان داد که بین نگرش‌های جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) و شادکامی تفاوت معناداری وجود ندارد ($P = 0.465$, $\chi^2 = 0.533$). در ادامه در جدول ۳ مقایسه شادکامی، توانمندی‌های منش بر اساس نگرش‌های جنسیتی ارائه شده است.

جدول ۳: مقایسه شادکامی، توانمندی‌های منش بر اساس نگرش‌های جنسیتی

متغیرهای وابسته	سنتی		برابرخواه		F*/t**	P	η^2
	SD	M	SD	M			
رضایت از زندگی	۴/۸۷	۱۳/۲۴	۵/۶۳	۱۶/۴۴*	۰/۰۵۶	۰/۰۴۴	
حرمت خود	۴/۶۲	۱۳/۹۰	۴/۶۵	۱۷/۲*	۰/۰۷۷	۰/۰۴۶	
بهزیستی فاعلی	۳/۰۱	۵/۸۵	۲/۹۵	۲۵/۴۸*	۰/۰۷۹	۰/۰۶۷	
رضایت خاطر	۲/۶۸	۹/۵۶	۲/۷۸	۱/۵۷*	۰/۵۵۸	۰/۰۰۴	
خلق مثبت	۱/۷۳	۵/۴۱	۱/۹۱	۵/۱۶*	۰/۳۳۰	۰/۰۱۴	
نمره کلی شادکامی	۱۳/۹۵	۴۵/۹۸	۱۴/۹۵	۴۳/۱**	۰/۰۰۱	—	
خرد	۳/۴۳	۰/۷۱	۳/۶۳	۸/۳۴۵*	۰/۷۹۰	۰/۰۲۳	
شجاعت	۳/۴۱	۰/۷۸	۳/۴۴	۰/۲۰۸*	۰/۸۳۱	۰/۰۰۱	
انسانیت	۳/۵۱	۰/۸۴	۳/۵۹	۰/۷۲۶*	۰/۸۵۵	۰/۰۰۲	
عدالت	۳/۷۱	۰/۸۴	۳/۹۳	۶/۸۱۴*	۰/۵۶۶	۰/۰۱۹	
میانه‌روی	۳/۳۱	۰/۶۷	۳/۲۱	۱/۹۵۰*	۰/۸۸۰	۰/۰۰۶	
عدالت	۳/۵۴	۰/۷۱	۳/۲۴	۱۶/۷۱۳*	۰/۷۴۲	۰/۰۴۵	
نمره کلی توانمندی‌های منش	۳/۴۷	۰/۵۴۴	۳/۴۸	۰/۱۰۸**	۰/۹۱۴	—	

نتایج جدول ۳ نشان داد که بین نگرش‌های جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) و نمره شادکامی تفاوت معنادار وجود دارد ($t = 4/31$; $P = 0.001$)؛ در واقع نمره شادکامی افراد سنتی به‌طور معنادار بیشتر از افراد برابرخواه است. همچنین نتایج آزمون تصحیح بن‌فرونی نشان داد که با اختلاف میانگین ۶/۱۷ بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.05$). اما در زمینه توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش تفاوت معناداری بین دو نگرش جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) وجود نداشت ($P > 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف مقایسه شادکامی و توانمندی‌های منش بر اساس جنسیت و نگرش به نقش جنسیتی انجام شد. نتایج نشان داد که بین جنسیت و شادکامی و همچنین بین جنسیت و زیرمقیاس‌های شادکامی تفاوت معناداری وجود ندارد. به‌عبارت دیگر زنان و مردان در میزان شادکامی چه در نمره کل و چه در زیرمقیاس‌های آن وضعیت مشابه‌ای دارند. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های گل محمدی و همکاران (۱۴۰۱)، سفارنیا و نسوتیان (۲۰۲۰)، سار و همکاران (۲۰۱۹) و دیویس و همکاران (۲۰۲۱)، سالورا و همکاران (۲۰۲۰) و براکاس و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت شادکامی ارتباطی با ساختار فیزیولوژیکی افراد ندارد از این‌رو نمی‌تواند تأثیر متفاوتی بر روی دو جنس زن و مرد داشته باشد (رئیس، ۱۳۹۸). یکی دیگر از وجه مشترک شادکامی زنان و مردان می‌تواند حمایت اجتماعی باشد که زنان نیز همانند مردان به نحوی در موقعیت‌های اجتماعی دوستان و طرفداران بیشتری را به خود جذب می‌کنند و این می‌تواند منجر به شادکامی آنان گردد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۴). امروزه تفاوت‌های جنسیتی نیز در جامعه کم رنگ شده است (سار و همکاران، ۲۰۱۹). به‌طوری‌که نتایج پژوهش اولسون و مارتینی (۲۰۱۸) نشان داد مردان و زنان در نقش‌های جنسیتی، خواسته‌ها و رفتارهای اجتماعی باهم همسو می‌باشند. همان‌طور که ارزیابی سلیگمن نشان می‌دهد که احساسات مثبت منابع فکری، فیزیکی و اجتماعی را گسترش می‌دهند؛ در عین حال شادی می‌تواند متأثر از تعامل اجتماعی با محیط باشد (سفارنیا و نسوتیان، ۲۰۲۰). در پژوهش گل محمدی و همکاران (۱۴۰۱) نیز میزان شادکامی زنان و مردان برابر گزارش شد. این میزان برابری می‌تواند به این خاطر باشد زنان هم مانند مردان روابط اجتماعی بالایی دارند و هم در روابط اجتماعی بیشتر خود را نشان می‌دهند (گل محمدی و همکاران، ۱۴۰۱). نتایج این پژوهش با یافته‌های کاظمی مجد و همکاران (۱۳۹۷)، کیانی و مظاهری (۱۳۹۷)، قاسمی نیایی و همکاران (۱۳۹۸)، نادری و همکاران (۱۳۹۸)، دلاور و شکوهی امیرآبادی (۱۳۹۹)، کامو و هوری (۲۰۲۴)، سائین پوسادا و همکاران (۲۰۱۸) همسویی ندارد. این پژوهشگران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بین جنسیت و شادکامی تفاوت

The Comparison of Happiness and Character Strengths in Base of Gender and Gender Role Attitude

معناداری وجود دارد. علت ناهمخوانی این پژوهش‌ها را می‌توان به جامعه هدف و بافت فرهنگی و نمونه‌های مورد بررسی و کلیشه‌های جنسیتی درک و موقعیت افراد از شادکامی نسبت داد.

همچنین نتایج نشان داد که بین جنسیت و نمره کل توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارتی زنان و مردان در میزان توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش وضعیت مشابهی دارند. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش خسروجردی و همکاران (۱۳۹۸)، ماه‌آور و همکاران (۱۳۹۸)، امزالق و مصری هرزالله (۲۰۲۲) همسو و با پژوهش‌های قاسمی و قیصریه نجف‌آبادی (۱۳۹۳)، خسروجردی و همکاران (۱۳۹۸)، پژوهش بران و همکاران (۲۰۲۰) و حسین (۲۰۲۲) ناهمسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت فرآیند جامعه‌پذیری جنسیتی از تفاوت‌های موجود بین زن و مرد کاسته است. بر اساس دیدگاه سازه‌گرایانه هویت جنسیتی تحت تأثیر ساختار جامعه قرار گرفته می‌شود و بر اساس این رویکرد زنانگی و مردانگی ضرورتاً با صفات بیولوژیکی زن و مرد هماهنگ نمی‌باشد. برخی مطالعات نیز نشان داده‌اند تغییرات اجتماعی سبب برابری است (امزالق و مصری هرزالله، ۲۰۲۲). همانطور که بر^۱ (۱۹۹۸) بیان می‌کند زنانگی و مردانگی متأثر از انتظارات فرهنگی و اجتماعی است (قاسمی و قیصریه نجف‌آبادی، ۱۳۹۳) که در صفات شخصیتی افراد منعکس می‌شوند (ماه‌آور و همکاران، ۱۳۹۸). نتایج پژوهش خسروجردی و همکاران (۱۳۹۸) در دانش‌آموزان نشان داد که بین جنسیت و توانمندی‌های منش تفاوت وجود ندارد. به طوری که توانمندی منش در هر دو جنس موجب به کارگیری استعدادهای دستیابی به اهداف و موفقیت می‌شود (خسروجردی و همکاران، ۱۳۹۸). در نتایج پژوهش ماه‌آور و همکاران (۱۳۹۸) نشان داده شد زنان نسبت به مردان توانمندی‌های منش بالاتری دارند که با یافته پژوهش حاضر ناهمسوئی دارد. علت ناهمسوئی این پژوهش با یافته حاضر را می‌توان به بافت فرهنگی و وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه نسبت داد.

همچنین نتایج نشان داد که بین نگرش‌های جنسیتی (سنتی/برابرخواه) و شادکامی تفاوت معناداری وجود دارد در واقع نمره شادکامی افراد سنتی به‌طور معنادار بیشتر از افراد برابرخواه است. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های حاجلو (۱۳۹۴)، کاظمی مجد و همکاران (۱۳۹۹)، سلطانی بهرام و قاسم‌زاده (۱۴۰۰)، کو و سالانوا (۲۰۱۸) و کامو و هوری (۲۰۲۴) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت مفهوم شادی ریشه در نگرش سنتی دارد چنان که در تحقیقات بهزیستی ذهنی سنتی نیز گزارش شده است شادی یکی از برجسته‌ترین فعالیت‌های بشری است که شامل به حداقل رساندن احساسات خوشایند و به حداقل رساندن احساسات ناخوشایند می‌باشد. به عقیده برخی از روانشناسان شادی شامل احساس احساسات به درستی است. چنین احساساتی لزوماً احساسات خوشایند نیستند و حتی ممکن است ناخوشایند مانند خشم یا ترس باشند. به طور کلی تجربه احساسی افراد از شادی می‌تواند در فرهنگ‌های مختلف متفاوت باشد (تمیر و همکاران، ۲۰۱۷). برخی مطالعات مؤلفه معنویت را در نگرش‌های سنتی با شادکامی تأیید کرده‌اند (کو و سالانوا، ۲۰۱۸). در یافته کاظمی مجد و همکاران (۱۳۹۹) نتایج نشان داد بهزیستی معنوی با میزان شادکامی دانشجویان ارتباط دارد و میزان شادکامی دانشجویان بومی بیشتر از دانشجویان غیر بومی بود (کاظمی مجد و همکاران، ۱۳۹۹). افرادی که معنویت بالایی دارند هیجانات مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع بیرونی ارزیابی مثبتی می‌کنند (حاجلو، ۱۳۹۴). در جامعه سنتی زندگی مبتنی بر ایمان و قطعیت است و در این جوامع افراد، عاری از هر نوع وابستگی اقتصادی، سیاسی، ایدئولوژیک و غیره، صرفاً به خاطر مودت، دوستی، عشق متقابل و با هم بودن اقدام به تشکیل خانواده می‌کنند که در آن همفکری، همدلی، همکاری و اعتماد، احترام و بهره‌مندی و احساس لذت متقابل جای هرگونه نابرابری اجتماعی و تبعیض جنسیتی را می‌گیرد (سلطانی بهرام و قاسم‌زاده، ۱۴۰۰). در مطالعات انجام شده در کشورهای غربی و مقایسه‌های بین ملی نیز نتایج نشان داده‌اند که شادکامی با وضعیت تأهل افراد ارتباط دارد و افراد سنت‌گرا نسبت به افراد برابرگرا گرایش بیشتری به ازدواج دارند و این می‌تواند موجب شادی آنان در زندگی شود (کامو و هوری، ۲۰۲۴).

نتایج دیگری نیز نشان داد در توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش تفاوت معناداری بین دو نگرش جنسیتی (سنتی/برابرخواه) وجود نداشت. به عبارتی در هر دو نگرش جنسیتی (سنتی و برابرخواه) میزان توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش برابر می‌باشد. نتایج این پژوهش با نتایج یافته‌های فلاحی (۱۳۹۵)، اشمیت و همکاران (۲۰۱۷)، امزالق و مصری هرزالله (۲۰۲۲) و دلگادو-هررا و همکاران (۲۰۲۴) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت نگرش جنسیتی برابرخواه در یک فرهنگ به هر دو جنس اجازه می‌دهد تا آزادانه‌تر ارزش‌هایی را که ذاتاً به آنها اهمیت می‌دهند، دنبال کنند. این نتیجه‌گیری‌ها نشان می‌دهند که در کشورهای برابرتر، مردم به‌خصوص خواستار این هستند که ارزش خود را در جامعه نشان دهند و بنابراین مردان و زنان فرصت‌های بیشتری برای اغماض جنسیتی خود دارند. همچنین الگوهای متقابل فرهنگی، ارزش‌های قابل اندازه‌گیری تفاوت‌های جنسیتی مانند صفات شخصیتی را تأیید نمی‌کند (اشمیت و همکاران، ۲۰۱۷). شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که زنان در جامعه در حوزه عمومی کار و سیاست پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌اند و تعداد برابرخواهانه‌ای که از برابری حوزه خصوصی و عمومی فعالیت می‌کنند افزایش یافته است و همچنین رویکردهای فمینیستی در کاهش نفوذ سنت‌گرایی موفق بوده است (دلگادو-هررا و همکاران، ۲۰۲۴). تغییرات اجتماعی به سمت محوریت برابری طلبی گرایش پیدا کرده است (امزالق و مصری هرزالله، ۲۰۲۲). مطالعات نیز نشان داده‌اند

دیدگاه‌های سنتی که درباره نقش‌های جنسیتی در نظر گرفته می‌شد کمرنگ شده است و ترکیب نقش‌ها بر رفتار و تجارب زندگی روزمره تأثیرگذار می‌باشد (فلاحی، ۱۳۹۵). بنابراین می‌توان گفت نگرش‌های جنسیتی در طول سال‌ها تغییر کرده است و به عبارتی توانمندی‌های منش و فضیلت‌های منش در هر دو نگرش سنتی و برابرخواه به یک شکل مساوی در جامعه رواج دارد. با این حال این پژوهش با نتایج پژوهش هنتشل و همکاران (۲۰۱۹) ناهمسو بود که این ناهمسوئی می‌تواند ناشی از بافت فرهنگی و جوامع اقتصادی و اجتماعی آن کشور باشد.

به طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که بین زنان و مردان در میزان شادکامی و توانمندی‌های منش تفاوتی وجود ندارد. همچنین نتایج نشان داد که بین نگرش‌های جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) و توانمندی‌های منش تفاوت وجود ندارد. و نیز نتایج دیگر این پژوهش نشان داد که بین نگرش‌های جنسیتی (سنتی/ برابرخواه) و شادکامی تفاوت وجود دارد. به طوری که می‌توان گفت میزان شادکامی افراد سنتی در مقایسه با افراد برابرخواه بیشتر می‌باشد. از محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که نمونه مورد بررسی فقط دانشجویان دانشگاه تهران بودند؛ لازم است قابلیت تعمیم آن به سایر قشر جوامع با احتیاط صورت گیرد. لذا در پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود نمونه‌گیری در سنین مختلف و همچنین با در نظر گرفتن سطح اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در فرهنگ‌های مختلف کشور انجام شود تا درک و نگرش عمیق‌تری نسبت به مقایسه‌ی تفاوت نگرش‌های جنسیتی جوامع در بین دو جنس ایجاد شود.

منابع

- احمدی، ف.، نائینیان، م. ر. و حیدری نسب، ل. (۱۳۹۵). بررسی رابطه‌ی ساده و چندگانه‌ی برون‌گرایی و سرسختی روان‌شناختی با شادکامی در بین دانشجویان با توجه به جنسیت. *روان‌شناسی بالینی*، ۷(۱)، ۶۳-۷۲. https://jcp.semnan.ac.ir/article_2191.html
- حاجلو، ن. و مقدسی، خ. (۱۳۹۴). همبسته‌های تعارض نقش جنسیتی دانشجویان: تعارض نقش جنسیتی می‌تواند بهزیستی روان‌شناختی را پیش‌بینی کند. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۱۸(۱)، ۲۹-۳۴. https://jfmh.mums.ac.ir/article_6243.html
- خسروچردی، ز.، حیدری، م.، قنبری، س.، پاکدامن، شهلا (۱۳۹۸). تدوین مدل تبهرمداری مبتنی بر توانمندی‌های منش در نوجوانان. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۵(۴)، ۷۷-۹۲. https://pppls.ui.ac.ir/article_24773.html
- دلاور، ع. و شکوهی امیرآبادی، ل. (۱۳۹۹). بررسی وضعیت شادکامی و رضایت از زندگی دانشجویان در زمان بحران بیماری کرونا ویروس جدید (کووید-۱۹). *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۱۶(۵۵)، ۱-۲۵. https://jep.atu.ac.ir/article_11172.html
- سلطانی بهرام، س. و قاسم‌زاده، د. (۱۴۰۰). تبیین جامعه‌شناختی شادکامی جوانان بر اساس عوامل سرمایه‌ای و غیرسرمایه‌ای. *برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، ۱۳(۴۸)، ۶۵-۱۰۳. <https://doi.org/10.22054/qjds.2021.60260.2160>
- طاهری، الف.، نعیمی، ع.، امیر فخرایی، الف. و آتش افروز، ع. (۱۳۹۹). اثر توانمندی منش بر اشتیاق و بهزیستی تحصیلی با میانجیگری استفاده از توانمندی‌های منش. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۱۴(۵۰)، ۷۹-۹۶. https://www.ijera.ir/article_112668.html
- فلاحی، ل. (۱۳۹۵). نگرش به نقش‌های جنسیتی در نسبت با قومیت و جنسیت. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران*، ۹(۱)، ۳۳-۵۹. https://www.ijcr.ir/article_299.html
- قاسمی نیایی، ف. و کریمی، س. (۱۳۹۸). رابطه انگیزه پیشرفت، شادکامی و رضایت زناشویی زنان و مردان فرهنگی ناحیه ۲ خرم‌آباد. *نشریه علمی رویش روان‌شناسی*، ۸(۷)، ۲۱۵-۲۲۲. <https://frooyesh.ir/article-1-1321-fa.html>
- قاسمی، و. و قیصریه نجف آبادی، ف. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر هویت جنسیتی در رضایت شغلی کارفرمایان. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۵(۳)، ۵۹-۷۰. https://jas.ui.ac.ir/article_18353.html
- کاظمی مجد، ز.، کاظمی مجد، س.، علی محمدی، غ. ع. و جباری، ن. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر بهزیستی معنوی بر عزت نفس و شادکامی دانشجویان (مورد مطالعه دانشگاه فرهنگیان گرگان-۱۳۹۶). *نشریه علمی رویش روان‌شناسی*، ۷(۱۲)، ۱۱۵-۱۲۸. <https://frooyesh.ir/article-1-699-fa.html>
- کیانی، ز. و مظاهری، م. (۱۳۹۷). بررسی مقایسه‌ای احساس شادکامی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم شهرستان زاهدان. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۱۵(۳۱)، ۱۹۹-۲۱۶. https://jep.usb.ac.ir/article_4275.html
- کیانی، ق.، بهرامی، ه. و طارمیان، ف. (۱۳۹۰). مقایسه نگرش به نقش جنسیتی و رابطه آن با رضایت از زندگی در کارمندان. *مطالعات روان‌شناختی*، ۱۷(۱)، ۱۱۵-۱۲۵. https://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_1559.html
- گل محمدی، ب.، کاشانی، و. و مهدی‌ئی، و. (۱۴۰۱). پیش‌بینی شادکامی و سلامت روان دبیران تربیت بدنی براساس سرسختی ذهنی. *ذهن، حرکت و رفتار*، ۱(۱)، ۱۲۴-۱۴۰. https://mmbj.tabrizu.ac.ir/article_15241.html
- ماه آپور، ف.، اسعدی، س. و بخشایش، غ. (۱۳۹۸). تحول فضائل و توانمندی‌های شخصیتی در دوره بزرگسالی: با نگاهی بر تفاوت‌های جنسیتی. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۵(۱)، ۷۱-۸۸. https://pppls.ui.ac.ir/article_23877.html
- نادری، خ.، نشاط دوست، ح. ط. و طالبی، ه. (۱۳۹۸). تأثیر آموزش راهبردهای خودگردانی بر افزایش شادی دانش‌آموزان: مقایسه جنسیتی. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۵(۱)، ۴۱-۵۴. https://pppls.ui.ac.ir/article_24018.html

The Comparison of Happiness and Character Strengths in Base of Gender and Gender Role Attitude

- Amâncio, L., & Santos, M. H. (2021). Gender equality and modernity in Portugal. An analysis on the obstacles to gender equality in highly qualified professions. *Social Sciences*, 10(5), 162. <https://doi.org/10.3390/socsci10050162>
- Amzaleg, M., & Masry-Herzallah, A. (2022). Cultural dimensions and skills in the 21st century: The Israeli education system as a case study. *Pedagogy, Culture & Society*, 30(5), 765-785. <https://doi.org/10.1080/14681366.2021.1873170>
- Argyle, M. (1989). Do happy workers work harder? The effect of job satisfaction on work performance. *How harmful is happiness*, 94-105. <https://personal.eur.nl/veenhoven/Pub1980s/89a-C9-full.pdf>
- Brakus, J. J., Chen, W., Schmitt, B., & Zarantonello, L. (2023). Experiences and happiness: The role of gender. *Psychology & Marketing*, 39(8), 1646-1659. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/mar.22677>
- Coo, C., & Salanova, M. (2018). Mindfulness can make you happy-and-productive: A mindfulness controlled trial and its effects on happiness, work engagement and performance. *Journal of Happiness Studies*, 19, 1691-1711. <https://doi.org/10.1007/s10902-017-9892-8>
- Croft, A., Atkinson, C., Sandstrom, G., Orbell, S., & Aknin, L. (2021). Loosening the GRIP (Gender Roles Inhibiting Prosociality) to promote gender equality. *Personality and Social Psychology Review*, 25(1), 66-92. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1088868320964615>
- Davis, L., Whiteside, J. L., & Cherng, H. Y. S. (2021). One Size Fits All? Gender, Race/Ethnicity, and Happiness in Schools. *Teachers College Record*, 123(1), 1-28. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1293584>
- Delgado-Herrera, M., Aceves-Gómez, A. C., & Reyes-Aguilar, A. (2024). Relationship between gender roles, motherhood beliefs and mental health. *Plos one*, 19(3), e0298750. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0298750>
- Gompers, A., Olivier, M. T., & Maney, D. L. (2024). Training in the implementation of sex and gender research policies: an evaluation of publicly available online courses. *Biology of sex Differences*, 15(1), 32. <https://doi.org/10.1186/s13293-024-00610-6>
- Heise, L., Greene, M. E., Opper, N., Stavropoulou, M., Harper, C., Nascimento, M., ... & Gupta, G. R. (2019). Gender inequality and restrictive gender norms: framing the challenges to health. *The Lancet*, 393(10189), 2440-2454. [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(19\)30652-X/abstract](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(19)30652-X/abstract)
- Hentschel, T., Heilman, M. E., & Peus, C. V. (2019). The multiple dimensions of gender stereotypes: A current look at men's and women's characterizations of others and themselves. *Frontiers in psychology*, 10, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00011>
- Husain, W. (2022). Women are the better halves: gender-based variations in virtues and character strengths. *Journal of Human Values*, 28(2), 103-114. <https://doi.org/10.1177/09716858211039984>
- Jaehn, P., Bobrova, N., Saburova, L., Kudryavtsev, A. V., Malyutina, S., & Cook, S. (2020). The relation of gender role attitudes with depression and generalised anxiety disorder in two Russian cities. *Journal of affective disorders*, 264, 348-357. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.01.027>
- Kamo, Y., & Hori, M. (2024). Marital and family satisfaction in 32 countries. In *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research* (pp. 4094-4101). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17299-1_3913
- Lappegård, T., Neyer, G., & Vignoli, D. (2021). Three dimensions of the relationship between gender role attitudes and fertility intentions. *Genus*, 77, 1-26. <https://doi.org/10.1186/s41118-021-00126-6>
- Martínez-Martí, M. L., & Ruch, W. (2014). Character strengths and well-being across the life span: data from a representative sample of German-speaking adults living in Switzerland. *Frontiers in psychology*, 5, 1253. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25408678/>
- Martínez-Martí, M. L., & Ruch, W. (2017). Character strengths predict resilience over and above positive affect, self-efficacy, optimism, social support, self-esteem, and life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 12(2), 110-119. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1163403>
- Olsson, M., & Martiny, S. E. (2018). Does exposure to counterstereotypical role models influence girls' and women's gender stereotypes and career choices? A review of social psychological research. *Frontiers in psychology*, 9, 2264. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02264>
- Peterson, C., & Seligman, M. (2004). *Character strengths and virtues: A Handbook and Classification*, New York: Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/record/2004-13277-000>
- Safarina, N. A., & Nasution, N. (2020). The difference of orphanages' happiness based on gender. *INSPIRA: Indonesian Journal of Psychological Research*, 1(1), 6-12. <https://doi.org/10.32505/inspira.v1i1.1717>
- Salavera, C., Usán, P., & Teruel, P. (2020). The mediating role of positive and negative affects in the relationship between self-esteem and happiness. *Psychology research and behavior management*, 355-361. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S240917>
- Sanín Posada, A., Salanova, M., & Vera-Villaroel, P. (2018). *Happiness and optimism interventions at work: Gender differences*. <https://repositori.uji.es/xmliui/handle/10234/181653>
- Şar, V., Türk, T., & Öztürk, E. (2019). Fear of happiness among college students: The role of gender, childhood psychological trauma, and dissociation. *Indian journal of psychiatry*, 61(4), 389. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_52_17
- Schmitt, D. P., Long, A. E., McPhearson, A., O'Brien, K., Remmert, B., & Shah, S. H. (2017). Personality and gender differences in global perspective. *International Journal of Psychology*, 52, 45-56. <https://doi.org/10.1002/ijop.12265>
- Seligman, M. (2011). *Flourish: A Visionary New understanding of Happiness and Well-being*. New York, NY: Free Press. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0974173920160420>
- Tamir, M., Schwartz, S. H., Oishi, S., & Kim, M. Y. (2017). The secret to happiness: Feeling good or feeling right?. *Journal of Experimental Psychology: General*, 146(10), 1448. <https://doi.org/10.1037/xge0000303>
- Wagner, L., Gander, F., Proyer, R. T., & Ruch, W. (2020). Character strengths and PERMA: Investigating the relationships of character strengths with a multidimensional framework of well-being. *Applied Research in Quality of Life*, 15, 307-328. <https://doi.org/10.1007/s11482-018-9695-z>
- Zell, E., Krizan, Z., & Teeter, S. R. (2015). Evaluating gender similarities and differences using metasynthesis. *American psychologist*, 70(1), 10. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25581005/>